РІК 1931. Березень. Ч. III.

ПЕРЕМИСЬКІ ЕПАРХІЯЛЬНІ

ВІДОМОСТИ

Ч. 8007/30. — В справі ведення парохіяльних хронік.

Парохіяльна хроніка має велике значіння не лиш для церковного історика але для кождого священика, який перенимає душпастирські обовязки у новому незнаному середовищі. З більшою плянововістю і певнішим успіхом поведе він працю над вірними, коли пізнає їхні чесноти і пороки, розвідає, яким духом жили предки його теперішних парохіян, якими методами послугувалися його попередники в душпастирстві, які перепони стрічали у своїй праці, що занедбали і т. д., а все те знайде він у доцільно веденій парохіяльній хроніці.

Сміло можна сказати, що парохіяльна хроніка — літопис це побіч метрикальних книг найважнійша книга в канцелярії пароха.

У деяких парохіях здавна істнують подібні літописі а декотрі Отці з власного почину реєструють пильно важніші події з релігійного і громадського життя повіреної їм пастви. Річ се гідна похвали і признання. На жаль більша часть наших парохій не посідає власних літописів.

З уваги на висше сказане Епп. Ординаріят заряджує, щоби відтепер на будуче була в кождій парохії правильно ведена парохіяльна хроніка.

В тій ціли ОО. Душпастирі постараються о грубші твердо оправлені записники, в яких належить нотувати в хронольоґічнім порядку важніші події з життя парохії. Дати винні бути точні, таксамо імена. Факти належить представляти вірно, відріжнюючи те, що певне, від здогаду.

Де такі хроніки ведуться з давніших часів, належить їх упорядкувати, ев. оправити і переховувати старанно в парохіяльній канцелярії.

При закладанні хроніки належить до неї наперід вписати важніші дати з минулого на основі чито устного передання чи історичних грамот.

Впис робить парох згл. його заступник в уряді, з правила бодай один раз на тиждень.

Реєструвати належить усе, що стоїть в якійнебудь звязи з церквою і дає образ відношення парохіян до церкви і до пароха, розвою згл. занепаду релiґійного духа, життя у церковних брацтвах, діяльности ворожих Церкві ґруп, сект, партій, преси і т. д.

Празник Благовіщення 7. квітня 1931. р. треба вважати днем, у котрий кождий парохіяльний уряд має бути в посіданні доцільно провадженої парохіяльної хроніки.

ОО. Декани обовязані при нагоді візитації переглянути рівнож парохіяльні хроніки, і зазначити це в звіті, о скільки дотичний душпастир солідно виконує доручення своєї влади.

Ч. 1153. — Розпорядок щодо основання богослужебних фондацій.

Еписк. Ординаріят заряджує отсим:

1. Зложені до рук Всеч. ОО. Душпастирів капітали на богослужебні фондації належить найдальше до 14 днів предложити Еписк. Консисторії враз з донесенням хто, котрого дня і яку квоту зложив на богослужебну фондацію, чийого імени, при якій церкві, на якого рода богослуження, котрого дня має бути відправа, та чи о. парох іменем власним і своїх в уряді наслідників принимає — і з просьбою о зарядження введення богослужебної фондації в життя.

2. Зложений фондаційний капітал не може навіть на короткий час служити для довільної розпорядимости ні душпастиря, ні иншої якої чито фізичної чи правної особи але є предметом підлягаючим зарядові і надзорові Еписк. Ординаріяту.

3. Тимчасове уживання такого капіталу на приватні ціли як певну реставрацію чи потреби хотяби церкви в дорозі позички, переховування в скарбоні церковній, наміщування в місцевих кооперативах чи близьких щадницях т. п. строго боронюється під особистою відповідальністю.

4. Якщо в котрійсь парохії є фондаційні капітали без законного уконституовання фондації, належить негайно предложити о тім совісний звіт з прошенням о відповідне зарядження.

Всі акти відносячіся до богослужебних фондацій а то урядові кореспонденції, акти фондаційні, цінні ефекти, записники відправи фондаційних богослужень належить утримувати в однім конволюті для евіденції і провірення при канонічних візитаціях.

Ч. 1145. — Обовязок священика сторожити цілости реліґійного виховання в школі.

Роля священика в школі не обмежується до самого уділювання науки релігії але обнимає все, що стоїть у якійнебудь лучности з релігійним вихованям дітвори нпр. справа молитов на лекціях, христ. поздоровлення і т. п.

Священик повинен пильно глядіти на те, які впливи ділають на дітвору, відки грозить небезпека для релігійного виховання, яке становиско до справи релігійного виховання займають ріжнородні світські чинники. На випадок колиб на шкільнім терені виринули які труднощі згл. перешкоди для хосенної діяльности священика, повинен він по змозі сам усунути лихо, а якщо його заходи не віднеслиби успіху, справу негайно передати Орд. Відпоручникови до Ради шк. повітової (Деканови) згл. Еп. Ординаріятови.

Пригадується, що священик є не лиш учителем релігії і одним з виховників але з титулу свойого високого післанництва сторожем цілости релігійно-морального виховання в даній школі та що як такий обовязаний він звідомляти своїх духовних зверхників про всякі, сталі чи хвилеві недомагання і перепони у виховно-релігійній праці в школі.

Свідомий тяжкої відповідальности перед Богом за вічне щастє повірених собі молодих душ, не може священик під ніякою умовою грати ролю стороннього глядача і мовчати там, де релігійне добро дітвори терпить шкоду.

Ч. 1722/223. — В справі завідування церковним і приходським майном.

З покликом на тутешній розпорядок ч. 5035 напечатаний в Епарх. Відомостях з р. 1926 ч. IV. в справі завідування церковним і приходським майном, Еписк. Ординаріят звертає увагу Всеч. о. Душпастирям на II. уступ цего розпорядку і на давнійші в цій справі свої розпорядки та поновно заряджує, щоби капітали церковних скарбон і инші фонди придбані з добровільних жертв чи з продажі ґрунтів як також конкуренційні датки на будову згл. реставрацію церкви або приходських будинків льокували корисно і безпечно перш за все через закупно вартісних і доцільних предметів евентуально наміщали ці капітали на щадничі книжочки в установах, котрі дають запоруку, що повірене їм майно через невміле чи ризиковне ним урудування не пропаде.

Еписк. Ординаріят заборонює Всеч. о. Душпастирям переховувати більші капітали у себе чи у инших приватних осіб, заборонює також уділювати з цих капіталів яких небудь хочби і забезпечених позичок приватним особам чи установам а поручає перед наміщенням капіталу на вкладкову книжочку в якійсь фінансовій установі прохати Еписк. Ординаріят о позволення на це зглядно пересилати ці капітали до канцелярії Еписк. Консисторії в ціли наміщення на щадничу книжочку.

Еписк. Ординаріят зобовязує Всеч. о. Душпастирів точно і совісно до повисшого примінитися з цим, що за евент. втрати в повіреному їм майні через незаховання тутешних розпорядків відповідатимуть своїм власним майном.

Всеч. о. Деканам поручаєся звертати в часі декан. візитації особливу увагу на завідування церковним і приходським майном в даній парохії і предкладати тут совісний звіт в цій справі.

Ч. 7152. — Квестіонар до шематизму і для потреб Католицької Акції.

З нинішним числом Епархіяльних Відомостий розсилається всім парохіяльним Урядам квестіонарі в цілі зібрання дат до епархіяльного шематизму і для потреб Католицької Акції.

Завважується, що рубрики мають бути виповнені читким письмом і обнимати відповіди на всі питання. Усі дати і назви мають бути точні і вірні, подані на основі власних обчислень. Не вільно подавати дат зачерпнених зі старих шематизмів або з непевних світських жерел.

Вихідною датою для обчислень є день 1. квітня 1931. р. Щоби оминути ошибок і неточностий, які випливають з поспіху, Епп. Ординаріят лишає оо. Душпастирям півторамісячний реченець на зібрання потрібних дат. Виповнені квестіонарі належить переслати Деканальним Урядам найдальше до кінця місяця квітня 1931.

ОО. Декани провірять точно кождий квестіонар з окрема, в сумнівних випадках зажадають вияснення від дотичних Отців а опісля заосмотривши кождий примірник власним підписом і печаткою деканальною, відошлють їх Епп. Ординаріятови найдалі до кінця місяця травня 1931. р.

О скільки які дати не далибися помістити у відповідних рубриках, належить їх подати окремо. Ходить головно про інформациї для Кат. Акциї, які повинні бути якнайбільше вичерпуючі.

Еписк. Ординаріят просить і упоминає в послідне, щоби ні один з оо. Душпастирів ні Деканів, не важився заподати яку дату неточно, або недбало. З самої природи річи провина сим разом булаби велика.

ХРОНІКА.

Іменовання.

Ч. 5632/30. о. Колтунюк Мирон, парох в Жукові — містодеканом чесанівським.

Ч. 1341. о. Шалаш Стефан, парох в Мисцовій — завідателем дуклянського деканату.

Канонічну інституцію одержали:

Ч. 1310. о. Кулинич Стефан — Вірко.
Ч. 1520. о. Качмар Стефан — Монастирець.

Завідательства одержали:

Ч. 7093/30. о. Попіль Лев, парох в Хащові доїздж. — Лімна.
Ч. 864. о. Ґорчицький Роман — Ліщини.
Ч. 966. о. Давидович Алексій — Граб.

Померли:

о. Коропась Николай, завідатель в Кривім 4/II. 1931.
о. Балко Василь, парох в Трійці 18/II. 1931.
о. Філєвич Алексардер, парох в Лучицях 20/II. 1931.
о. Левицький Лев, парох в Яворові 1/III 1931.
о. Петрик Володимир, парох в Бабині 2/III 1931.

Душі їх поручається молитвам Всеч. Духовенства.

З гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль, дня 10. березня 1931.

о. Микола Грицеляк
канцлер.

† ЙОСАФАТ
Епп.

II. ЧАСТЬ.

о. ГОЛИНСЬКИЙ П.

Католицька Акція

(Продовження).

По словам Св. Вітця Пія XI. К. Акція є акцією суспільною і як така повинна обороняти християнський характер взаїмовідношення зверхників і підчинених, працедавців і робітників і подбати, щоби в усіх орґанізаціях, установах і суспільних уґрупованнях плекано правдивий суспільний змисл і пошану для авторитету, оперту на християнськім почуттю взаїмної любови, вирозуміння, послуху і підчинення. Церква не запобігає ласки у богатих ані не дбає о признання серед мас. Вона заєдно осуджує так захланність і безоглядну погоню за мамоною у богачів як також несправедливі посягання робітників й усяку клясову ворожнечу, взиваючи одних і других до наладнання взаїмовідносин на засадах любови і справедливости. Капіталістичний устрій нинішного часу, який виріс з ворожого Церкві лібералізму тріщить в основах. К. Акція не є заінтересована в тому, щоби його ратувати в цілости: її старання повинні піти в напрямі, що його вказує Апостольська Столиця а саме практичної розвязки суспільного питання в дусі християнських засад. Кат. Акція стремить до обнови католицького життя в суспільности і тимсамим з природи річи мусить доложити всіх зусиль, щоби в царину економії, промислу і торговлі впровадити засади християнської етики. В тій цілі повинна подбати о створення католицьких установ суспільної опіки, харитативних діл, католицьких професійних союзів і попирати істнуючі того рода орґанізації. Надівсе однак повинна вона заопікуватись робітничим станом і доказати, що справедлива розвязка т. зв. суспільного питання можлива єдино на шляху християнської любови, на засадах, висказаних великим Папою робітників Львом XIII. в енцикліці „Rerum novarum“.

Насувається питання, чи не можнаби Католицьку Акцію оперти на Церковних Братствах і Марійських Дружинах. На се відповідаємо: ні! Причина в тому, що Церковні Брацтва мають свою окремішну форму, означену канонічним правом, специяльні середники і цілі. Брацтво працює над внутрішним досконаленням своїх членів, як середників уживає набоженства, молитви, св. Тайн, усім править тут священик, без котрого брацтво не істнує, бо Церква дає йому істновання, воно з Церквою тісно звязане і від неї всеціло залежне. Метою К. Акції є вийти на ширше поле, обняти всі ділянки життя, все обновляти в Христі. Підчас коли ціль брацтва кінчається на виробленню членів то Католицька Акція відси щойно починає свою працю. В ній христіянська звершеність членів є передумовою праці, в брацтві є вона ціллю. Далі К. Акція уживає вправді надприродних орудників як молитви, св. Тайни, реколекції і їх ставить на першому місці але попри те користується наймодернійшими середниками суспільної праці як реферати, преса, театр, література, конференції, зїзди, віча, маніфестації, протести і т. п. Завдання священика в Католицькій Акції зводиться до ролі дорадника і виховника сумлінь натомість усі діла ведуть світські люди самі. Організації Кат. Акції є ріжнородні, їхні цілі є станові, освітні, економічні і т. д. отже чисто світські а Кат. Акція глядить тільки на те, щоби в них зберігано католицькі засади і плекано католицький світогляд.

Рівнож не можна притягати Марійських Дружин до Католицької Акції, бо хоча передбачують вони у своїй програмі апостольську працю членів, то однак це апостоловання має характер не збірний як у К. Акції тільки індивідуальний. До того в Мар. Дружині священик має рішаючий голос і без священика Марійська Дружина не істнує таксамо як церковне брацтво.

Одначе Католицька Акція числить на поміч брацтв і Марійських Дружин та вичікує від них дуже богато для себе. Вони мають дати перших діячів К. Акції на місцях і на будуче будуть першою школою, яка буде постачати новобранців для ріжного рода католицьких організацій. Тісамі люди будуть могли рівночасно працювати в брацтвах і організаціях Католицької Акції, в перших більше для себе і власного досконалення, в других для загального добра. З другої сторони Католицька Акція буде помагати церковним брацтвам і конґреґаціям радою і вказівками при заснованні брацької бібліотеки, при уладженню замкнених реколекцій для членів брацтва і т. п. Життя і праця в церковнім брацтві це наче життя і праця в родині над собою і для себе, а праця в Кат. Акції це служба для других, це публична діяльність. Одна і друга є цінна і потрібна; не можна одної мішати з другою ані одну форсувати а другу занедбувати, бо з того вийшлаби шкода для обоїх. Не можна церковних брацтв ані Марійських Дружин орґанізаційно притягати до Католицької Акції, бо вони затратилиб свій характер і пересталиби бути собою зі шкодою для Церкви.

Тереном праці Католицької Акції є родина і суспільність. В першу чергу родина, яка нині з усіх боків наражена на небезпеку повного розбиття. Зусилля ворогів Церкви спрямовані на ослаблення супружого звязку через відібрання йому характеру св. Тайни, облекшення розводів, зменшення прав родичів на виховання дітей і т. д. Католицька Акція має звернути увагу на життя християнських родин, боронити правного стану християнського подружа, орґанізувати, де треба, збірні протести, віддалювати від родини всякі небезпеки, облекшувати їй виховання дітий, даючи почин до творення захоронок, захистів, католицьких шкіл, діточих садків, інтернатів і т. п., та спомагаючи працю подібного рода катол. установ. В тісній лучности з родиною стоїть справа шкільного і позашкільного виховання молоді. Це одна з важнійших ділянок праці Кат. Акції, якій Св. Отець Пій XI. присвятив окрему енцикліку. В ній означив він ясно становиско Церкви, ролю і завдання родичів в тім преважнім ділі вказуючи рівночасно напрямні для праць К. Акції. Єї обовязком є подбати, щоби молодь мала забезпечену науку релігії в школі та відповідне релігійне виховання, освідомити католицький загал в конечности і суті релігійного виховання, в правах родичів у шкільних ділах, попирати чисто католицькі школи і виховні інституції, католицькі орґанізації шкільної молоді і видавництва, параліжувати вплив безбожної літератури й преси як також звернути увагу на те, щоби молодь після виходу школи оставала надалі під благодатним впливом католицьких виховних установ та гуртувалася в католицьких орґанізаціях.

Розлоге поле діяльности жде Католицьку Акцію в парохії. Оборона католицьких прав і засад, поборювання шкідливого впливу ворожих організацій, літератури і часописів, творення і підпирання католицьких установ, ширення католицької преси і книжки, закладання катол. бібліотек а вкінці харитативна акція, остання як середник і вицвіт дійсної обнови католицького життя — це згрубша вичислені безпосередні завдання Католицької Акції в парохії. Буде її творити невеличкий гурток ідейних і свідомих одиниць, дібраних на основі затвердженого епископом правильника, між ними священик. Їх діло мати на оці все, що робиться в парохії, все знати, в усім орєнтуватися, вміти вчас розумно протиділати всяким лихим впливам. Головна їх увага буде звертатися на католицькі організації і їхню діяльність, кольпортажу католицької преси і на те, щоби парохіяни не ходили одинцем а якнайбільше гуртувалися в католицьких організаціях. Доцільність акції вимагає, щоби члени парохіяльного органу К. Акції, маючи зрештою свобідну руку у своїх ділах, позіставали в тісній лучности і залежности від своєї зверхної влади, диєцезальної управи К. Акції.

Диєцезальна управа К. А. буде координувати працю підчинених собі органів, давати доручення та інструкції, звертати увагу на небезпеки, організувати спільні виступи у важних справах, зїзди, маніфестації, буде служити інформаціями і радою в справі основування католицьких установ, уряджувати курси, реферати і замкнені реколєкції, дбати про розвій католицьких видавництв і преси і т. п.

У висліді дотепер сказаното Католицька Акція представляється нам рівночасно як рух, апостольство і організація. Усі три моменти треба нам рівночасно мати на оці, якщо бажаємо засвоїти собі ясне поняття про суть і завдання Католицької Акції.

К. Акція це рух, бо вона розбуджує серед католиків духа активности, велить їм ставати в обороні християнських прав і засад, гуртуватися, брати участь у публичнім життю, працювати над собою і другими, де треба протестувати, маніфестувати, заявляти, писати і т. п.

К. Акція це апостольство, бо зорганізовані католики працюють на основі місії й уповажнення найвисшого авторитету Епархії в тісній лучности і залежности від неї для добра Церкви наче місіонарі-апостоли.

К. Акція це організація в повнім значінню того слова. Це організація висшого типу, яка працює на модерний лад, методами і засобами новочасних організацій. Чи візьмемо диєцезальну, чи парохіяльну К. Акцію, кожда з них є організацією одиниць згуртованих і працюючих на основі статута.

Для яснійшого зобразовання справи організації Католицької Акції хочу вказати на практику в деяких краях, де вона увійшла в життя, а саме в Італії, Німеччині і Польщі. В початковій стадії всюди іде праця на верхах, твориться централі, укладається статути, намічується плян праці. В Італії робиться заходи біля створення центральних органів обєднуючих католицькі організації і установи; на низах зроблено там покищо небогато, парохіяльних органів К. Акції ще дуже мало, їх полишається на кінець. Зноваж у Німеччині, де організаційне життя католиків стоїть дуже високо і є сильно зріжничковане організаційна праця Кат. Акції поступає майже рівночасно в горі і на низах, бо ходить тут не про творення нових організацій ані централь тільки о зведення їх під один спільний дах, узгіднення їх діяльности і підчинення одноцілому проводови. Відси назва К. Акції висшого степеня Arbeitsgemeinschaft.

В Польщі утворенно з рамени епископату окрему комісію для справ К. А., в якої склад увійшли: Й Ем. Кардинал-Примас Гльонд, Й Ем. Кардинал Каковський, Й. Е. Митрополит Шептицький і Й. Е. АЕпископ Сапєга. Після довгих читань між німецькими і італійськими взорами комісія затвердила оконечно „Конституційний Статут Католицької Акції в Польщі“, якого переклад випечатаний в XII числі Епарх. Відомостий з 1930 р. в рубриці: »З католицького Світа«. Статут передбачує три головні організаційні степені К. А.: Краєвий, диєцезальний і парохіяльний. Краєва централя під назвою „Начальний Інститут Католицької Акції“ з осідком у Познані має характер органу обсервуючого, дорадного, облекшуючого працю диєцезальним централям Кат. Акції, не є одначе ніякою законодатною ні приказуючою владою супроти останніх. В рамах цього загального статута епископи поодиноких диєцезій видадуть правильники для своїх диєцезальних централь, які одначе мусять бути узгіднені з директивами Комісії Епископату для справ К. Акції. Усі діла звязані з К. А. на території диєцезії мають бути залежні в цілости від Епископа-Ординарія. В поодиноких диєцезіях покликано до життя диєцезальні централі, які вже розпочали працю.

Як буде виглядати Католицька Акція у нас?

Відповідь на це питання залежить від авторитативного рішення наших Преосвященних Ординаріїв, які покличуть до істновання диєцезальні органи К. А. на території своїх епархій, затвердять статути і вкажуть напрямні праці. Покищо можемо хиба або дуже загально говорити на цю тему або пускатися на комбінації. Я хочу спрібувати одного і другого.

Так органiзація Кат. Акції як і спосіб її праці на нашому ґрунті мусять держатися в границях означених Апостольським Престолом і тимсамим не будуть у загальних зарисах відбігати від Кат. Акції у других народів. Зате її близша ціль, методи і засоби праці ба навіть організаційна будова в подрібностях будуть виглядати инакше. За тим промовляють дуже важні рації і воно зрештою виходить як конечне зі самого призначення К. Акції, її природи і ясних висказів Св. Отця. Кромі небезпек, з якими бореться Церква всюди є у нас свої питомі як матеріяльна нужда населення, сильний національно-політичний антагонізм, обрядове ренеґацтво, насильно форсований схизматицький рух, незгода в самім католицькім таборі навіть серед духовенства на тлі обрядовщини, брак свідомої католицької інтелігенції та сильних католицьких організацій а вкінці те що найважнійше, незвичайно важні зовнішні умовини, які не мають собі подібних в ніякім католицькім народі, а серед яких приходиться жити і працювати загалови українців католиків не виключаючи навіть священиків. Католицька Акція буде мусіла узглядниги усі ті трудноші, якщо схоче, щоби її діяльність могла числити на успіх, а з цього вийде своєрідна організаційна структура, окремі пляни і середники в праці.

Весь тягар праці буде в початках спочивати на духовенстві. Священики будуть мусіли передовсім скріпити працю у церковних брацтвах, щоби виховати свідомих мірян-апостолів а опісля з їх поміччу творити католицькі організації на місцях. Ради і вказівки подасть диєцезальна управа К. Акції, яка в свою чергу подбає о приспособлення інтеліґентних сил, о злуку орґанізацій в союзи, о катол. лєктуру а передовсім пресу. Диєцезальна централя буде рівнож з початку послугуватись самими священиками так-довго, поки на зміну не прийдуть свідомі і вироблені католицкі міряни. Та се не скоро наступить.

Перше всього треба буде забратись до спопуляризовання ідей Католицької Акції серед священиків і вірних та поглиблення католицької свідомости серед широких мас і в той спосіб підготовити ґрунт до дальшої праці. Тут виходить як необхідна річ католицька література і преса. Обовязком священика є приступити чим скорше до основання брацької чи парохіяльної бібліотеки та зорґанізувати кольпортажу преси. Без своєї літеретури і преси К. Акція не піде ні кроком вперід. Істнуючу католицьку пресу муситься розбудувати і поширити в найдальщі закутини краю а надто постаратись створити диєцезальний тижневник у кождій епархії, так як це має місце у западних диєцезіях. Преса підготує ґрунт для створення орґанізації і для розвою їхньої праці на місцях. Створення диєцезального тижневника і розбудови істнуючої катол. преси вважаю найпершим і найбільш актуальним завданням нашої К. Акції.

Орґанізаційну будову Католицької Акції у нас представляю собі менше більше так: Наші Преосвященні Владики після взаїмного порозуміння на спільний конференції покличуть до життя провівціональну установу К. А. скажім під назвою „Обласна Рада для справ Католицької Акції гр.-кат. Галицької церковної Провінції“. В склад Ради делєґують Ординарії по двох делеґатів а надто увійде туди один представник Чина ОО. Василіян. Рада опрацює статут одноцілий для всіх трох диєцезій і предложить його до затвердження Епископатови та намітить згрубша плян праці. Опісля Епископи офіціяльним актом покличуть до життя диєцезальні централі К. А. прим. під назвою »Диєцезальний Інститут Католицької Акції в Перемишлі«, проголосять затверджений спільний статут а надто видадуть кождий для своєї диєцезії інструкцію, як переводити в життя поодинокі точки статута, від чого зачинати і т. п. Диєцезальний Інститут буде вести працю за посередництвом бюра, яке буде мати начальника, помічника, референтів залежно від рішень статута згл. Епископа. Обласна Рада не буде у відношенні до диецезального Інституту органом зверхним ані контрольним тільки дорадчим і узгіднюючим працю з другими диецезальними Інститутами. Вона буде давати інформації, ради і помічення з обсервації, дбати про потрібну літературу, пресу і летючки, про реколекційні доми і духовних провідників, орґанізувати курси, спільні зїзди, наради, віча, протести, маніфестації тощо. В повнім складі буде воиа збиратись кілька разів до року після потреби а біжучі справи буде залагоджувати при помочі сталого бюра.

Тяжкі завдання ждуть Католицьку Акцію у нас, великі перепони буде вона стрічати на шляху реалізовання ідеї орґанізованого світського апостоляту. Серед того дається доймаючо відчувати брак відповідних робітників для жатви і засоби більше як скромні. Не великих успіхів ворожитиб такому ділу, якщо воно булоб людське. Та се будівля Божа і будуючий Бог. А Божа Премудрість уміє скромними засобами осягати великі цілі всупереч людським міркуванням. Тому вірю непохитно, що поклик Христових Намісників знайде сильний відгомін серед загалу наших вірних та що Католицька Акція буде з великим успіхом розвивати свою діяльність біля обнови католицького життя в наших родинах і нашій суспільности.

о. СЕВ. САПРУН.

За піднесення церковного співу.

Мої статті із сеї матерії, поміщені у Епарх. Відомостях у минулому році, — мали характер більше теоретичний. Сьогодня бажавби я освітлити практичну сторону справи, с. є. поставити конкретний проєкт як підійти до справи, щоби еї наладнати.

Для звеличення Свойого Творця і Його Храму віддав чоловік свої найвисші вартости, які мав і має до диспозиції — найвисші еманації його духа — красну штуку як: поезію, малярство, різьбарство і музику. У сих ділянках зробив чоловік много а навіть дуже много: повстали твори поезії і музики, повстали ріжні будівельні стилі, і т. д. Із сих мистецтв — музика треває в часі — отже є найменше доступна. Інші ділянки мистецтва — тревають стало в просторі — і якраз через се суть лекші до консервації хочби навіть через саму спроможність точного наслідування (треває в просторі!).

Св. Церква витворила свої питомо-церковні форми у ділянці музичного мистецтва. Вони в своїх основах ріжняться від анальоґічних світських форм. — Але так як світська музика має своїх знатоків — які бережать чистоти єї форми, — єї розвою, — так треба конечно і у церк. музиці мати таких знатоків. Від сього мабуть треба розпочинати. Ніде правди діти що ми таких знатоків чи там фахівців у ділянці церковно-музичного мистецтва не маємо. Інша справа що і у много інших справах їх не маємо, — але суть се звичайно справи, якими можна кермувати або при помочі сил із кругів не конче духовних, або які з природи своєї вже лекші суть до збереження — перед деправацією (от. пр. будівництво). Неуцтво у справах церковного співу дійшло у нас до тої міри, що про ці справи нема прямо з ким говорити. Західно-европейська світська теорія — висунула зовсім із нашого мистецького життя нашу церковну музику — і »залишила« для неї скромне місце (хоч властиве — але у найкрасшій вже формі!) — у дяківськім крилосі. А дяки, нікимне ведені по свойому розумінню — »культивують« — його, і передають от рода в род. Натомість не мають наші »гласи« місця ані у школі, (всякого типу) — ані у дома. Для нашого інтеліґента церковні напіви — се terra incognita, — а Ви навіть стрінетеся із сеї сторони при розмові на сю тему — з деяким відтінком іронії.

Колиби хтось думав, що інакше стоїть ця справа у духовнх кругах, цей буде в основі помилятися. Чеські і німецькі діріґенти, які 100 літ тому розпочали своєю працею побідний похід концертного і псевдоконцертного стилю на наші хори по церквах — довели до сього, що єще до нині кождий священик мріє про се, щоби якийсь »хор« — під якимсь »кваліфікованим« дириґентом заспівав у його Церкві — Dürnera »Алилуя« — або яке інше в тім роді (»козацьке«). Натомість нікому і на думку не приходить се, щоби пр. його дяк, або сам, впровадив правдивий антифоний спів у себе, на два крилоси, вибравши до сього із сільського народа невеликий крилосний хор, — який би рівно, поправно, зрозуміло відспівав чи то »Господи возвах« — чи »Світе тихий«, чи хочби антифони на Службі Божій, або прокімени.

(Дальше буде).

Накладом гр. кат. Еп. Консисторії в Перемишлі.
Друкарня гр. кат. Капітули в Перемишлі.